

เทศน์เช้า วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมนะ โยมชวนขวยมาทำบุญกุศลนะ บุญกุศลเป็นอมิส สิ่งใดที่เสียสละไปแล้วเป็นบุญกุศลของเรา ถ้าเป็นบุญกุศลของเรา สิ่งที่เราเสียสละไปนั้นเป็นวัตถุ แต่สิ่งที่เป็นภาพภาพจำ ภาพจำอันนั้นเป็นทิพย์ สิ่งนี้มันจับลงที่ใจ จับลงที่ใจ ใครเสียสละมากน้อยแค่ไหนมันจับลงที่ใจ ที่เป็นทิพย์สมบัติ ทิพย์สมบัติใด ทิพย์สมบัตินี้แย่งกันไม่ได้นะ แต่วัตถุแย่งกันได้ วัตถุนี้ทำให้ตกหล่นไปได้ แต่บุญกุศลแย่งชิงกันไม่ได้ ใครทำใครได้ไง

สิ่งที่บุญกุศลมันจับลงที่ใจๆ เราเสียสละของเรา ให้มันเป็นเจตนาเป็นความจริงของเราะ ไม่ใช่โดนบังคับ ไม่ใช่โดนบังคับโดนขู่เช็ญ เว้นไว้แต่เด็กๆ เด็กๆ พ่อแม่ต้องชวนมาก่อน เราปลุกฝังเขาไว้ๆ ปลุกฝังนี้คือบันไดหนีไฟนะ เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา เวลามันทุกข์มันยากมันกดดันหัวใจ เวลากดดันหัวใจมันจะออกทางไหน เขาสร้างตึกๆ เขาต้องมีบันไดหนีไฟไว้ เวลามันเกิดอุบัติเหตุ เขาให้ไปทางหนีไฟ

นี่ก็เหมือนกัน เราฝึกหัดเขาไว้ๆ เวลามันทุกข์มันยากขึ้นมา องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้แล้ว อริยสัจ สัจจะเป็นความจริง ทุกข์เป็นความจริง ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ และทุกข์ดับไป ทุกข์เป็นสัจจะเป็นความจริง เป็นความจริงแล้วเราบริหารจัดการมัน ฉะนั้น ธรรมะขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนลงที่หัวใจของคนใจ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาตรัสรู้ ตรัสรู้ในใจขององค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วางธรรมวินัยก็เพื่อหัวใจของคน

เวลาหลวงตาท่านไปไหน ท่านไปไหนท่านไม่ได้ไปเอาสิ่งใดเลย ท่านไปเอาหัวใจคน เอาหัวใจคนตรงไหน เอาหัวใจคนตรงไหนชีวิตของท่านเป็นแบบอย่างไร ชีวิตของท่านนะ ความเป็นอยู่ของท่าน บวชมาตั้งแต่เด็กน้อย อยู่กับศาสนามาตั้งแต่เล็กจนโต แล้วฝึกหัดหัวใจมาจนหัวใจมันมีคุณธรรมในหัวใจ คำว่า “คุณธรรมในหัวใจ” คุณธรรมในหัวใจ สิ่งที่มีคุณธรรมในหัวใจ สิ่งมีชีวิต สิ่งมีชีวิตมีค่า ถ้ามีค่าขึ้นมา เราก็สิ่งมีชีวิต พระพุทธศาสนาสอนถึงการไม่เกิด ไม่

แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย ถ้าสิ้นสุดของมันเลย แต่ในเมื่อเราไม่มีอำนาจขนาดนั้น ถ้าไม่มีอำนาจขนาดนั้น ให้รู้จักเสียดสละ

คำว่า “เสียดสละ” มันไม่ต้องเสียดสละเฉพาะวัตถุหรอก คำว่า “เสียดสละวัตถุ” มันเป็นอุบายอุบายให้คนรู้จักเสียดสละขึ้นมา เวลามันทุกข์มันยากในหัวใจ ใจนี้เราไม่อยากจะ ถ้ามันเอาออกไปจากใจไม่ได้ละ ใจสิ่งที่อยากได้มันไม่ได้ ใจสิ่งที่ไม่อยากจะ มันจะคิดตลอดเวลา ใจสิ่งที่อยากได้นะมันไม่ได้ สิ่งที่ยากได้มันไม่ได้ อยากได้มีความสุข อยากได้สมความปรารถนา อยากได้ทุกอย่าง มันอยู่ที่เวรอยู่ที่กรรม ใครทำสิ่งนั้นมาไง ถ้าใครทำสิ่งนั้นมา กรรมจำแนกสัตว์ให้เกิดต่างๆ กัน

คุณติ เด็กกตัญญูมันเกิดมาตั้งแต่เล็กแต่น้อย มันดูแลปู่ย่าตายายของมันนะ มันเช็ดจี๋เช็ดเยียวของมัน เด็กน้อยมันมีหัวใจที่มันทำได้ เวลามันทำได้ขึ้นมา หัวใจของเขามันฝึกฝนเขามา แต่ในทางโลกเราเห็นว่ามันเป็นบาปเป็นกรรม เป็นบาปเป็นกรรมเพราะอะไร เพราะเด็กน้อยมันควรได้การทะนุถนอมดูแล ทำไมเด็กน้อยต้องมารับภาระอย่างนั้นล่ะ แต่หัวใจที่ยิ่งใหญ่ หัวใจที่ยิ่งใหญ่มันมีกตัญญูกตเวทิตะ มันมีความเข้มแข็งของมัน อย่างเราเจอสิ่งใดขึ้นมา เราก็ล้มเหลวแล้ว แต่ทำไมเด็กน้อยมันมีความมุมานะ มันมีกตัญญู มันเห็นบุญเห็นคุณขึ้นมาละ นั่นล่ะคือหัวใจที่ยิ่งใหญ่ หัวใจที่ยิ่งใหญ่อยู่ที่ไหน ก็อยู่ที่การกระทำมานี้ไง

ฝึกฝนๆ ภาพความจำในหัวใจ ภาพความจำในหัวใจที่มันสร้างมาดีๆ นี้ไง ถ้าภาพความจำที่ดีที่สุดๆ มา สิ่งที่มีชีวิตๆ ถ้าเราไม่มีอำนาจขนาดนั้นทำให้ถึงสิ้นสุดแห่งทุกข์ เราก็ทำของเราเพื่อบุญกุศลของเรา แต่ถ้าใครทำบุญกุศลของเรา สิ่งที่มีค่าๆ คือหัวใจของเรา แต่เวลากิเลสตัดค้นหาความทะยานอยากในจิต ในจิตของเรา ปฏิสนธิจิตมันมีแรงขับ เห็นไหม เหริยภูมิสองด้าน มีขั้วบวกและขั้วลบ มันถึงหมุนของมันไป ถ้าไม่มีขั้วบวกขั้วลบ เราก็ไม่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เพราะมันมีขั้วบวกขั้วลบมันถึงเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ

เวลาขั้วบวกขั้วลบ ถ้าขั้วบวกที่ดีมันก็คิดแต่สิ่งที่ดีๆ ใจ ถ้าขั้วที่นั่นล่ะ นี้ไง เวลาสิ่งที่มีชีวิตมันมีคุณค่าอย่างนี้ แต่มันมีขั้วบวกขั้วลบของมัน เห็นไหม มีขั้วบวกขั้วลบ เวลามันเป็นขั้วลบมันคิดแต่ทำลายตัวเอง ทั้งๆ ที่ว่ามันไม่มีสิ่งใดขาดตกบกพร่องนะ แต่มันคิดของมันๆ นี้คือกิเลสตัดค้นหาความทะยานอยากในใจของคน

สิ่งที่มีค่าๆ สิ่งมีชีวิตมีค่ามาก เวลาครูบาอาจารย์ท่านไปไหน ท่านไปเอาหัวใจของคน ถ้าคนคนนั้นมีสติปัญญารู้จักคิดได้ หัวใจของเขาจะมีคุณค่ามาก แต่ถ้ามีกิเลสตัดหาความทะยานอยากมันกดถ่วงขึ้นมา มันมองคุณค่า มองข้ามคุณค่าหัวใจนี้ไป ถ้ามองข้ามคุณค่าหัวใจนี้ไป มันก็ไปเอาหัวใจแล้ว มนุษย์ใส่หัวใจแล้วคนมีหมวกหลายใบ เราเกิดมามีหน้าที่การงาน เยอะแยะ มีหมวกหลายใบ มันก็เป็นติดที่นั่น มันส่งออกไปอยู่ที่นั่นไง มันทิ้ง ทิ้งสิ่งที่มีคุณค่าไปนะ เอาสภาพบรรดาศักดิ์สิ่งนั้นมันชั่วคราว สมบัติผลัดกันชม

สิ่งนี้สมบัติผลัดกันชม แล้วเราได้สมบัตินั้นมา ถ้าเรามีสติปัญญานะ เราได้สมบัตินั้นมา เราควรทำประโยชน์ ทำคุณประโยชน์ไง เวลาเขาทำสิ่งใด แล้วเราจะได้อะไร เราก็ได้บุญได้บาปอันนั้นไง สิ่งที่เราได้ แต่ถ้าเราทำเพื่อประโยชน์ๆ ประโยชน์กับชุมชน ประโยชน์กับสาธารณะ ถ้าเราได้สิ่งนั้นมา เราทำเพื่อประโยชน์ อันนี้เป็นบุญกุศล แล้วบุญกุศลอันนี้มันอยู่ที่ไหน

คนที่มีการมีๆ เวลาคนที่มีการมี เวลาเขาเกษียณไป โอ้โฮ! ลูกน้องรักมากนะ น้ำหูน้าตาไหล ไอ้คนที่ไม่มีดีๆ มันอยากให้ไปเร็วๆ นี่ไง ความดีๆ อันนี้มันฝังใจ น้ำหูน้าไหลนะ เขาคิดถึงนะ เวลาไปอยู่ที่ไหนเขาคำครวญถึงคนคนนั้นนะ คนคนนั้นเคยคุ้มครองเรา คนนั้นเคยดูแลเรา คนนั้นเคยอำนวยความสะดวกกับเรา คนคนนั้น คนคนนั้น นี่ไง สิ่งที่ดีความดีๆ เราได้ตรงนี้ไง ถ้าได้ตรงนี้ กิเลสตัดหาความทะยานอยากนะ ถ้ากิเลสตัดหาความทะยานอยากมันปิดกั้นหัวใจขึ้นมา มันมองคุณค่าของหัวใจ มันไหลไปเอาสิ่งที่เป็นวัตถุไง สิ่งที่เป็นวัตถุ คนที่มีน้ำใจของเขา เสียสละของเขาเพื่อประโยชน์กับเขา นี่เขาทำบุญกุศลของเขา นี่บุญกุศล

ถ้าบุญกุศล พังกรรมๆ พังกรรมเพื่อตอกย้ำๆ เพื่อตรงนี้ไง แล้วถ้ามันมีสติปัญญามากขึ้น มันจะย้อนกลับมาในหัวใจของเราแล้ว ถ้าย้อนกลับมาในหัวใจของเรา คุณสิ เรามาวัดมาวากัน เรา มาวัดหัวใจของเรา เรามาถือศีลภาวนาของเรา ทางโลกเขาบอกไอ้คนไปวัดเป็นคนที่มีปัญหาทั้งนั้นนะ ไอ้คนที่ไม่มีปัญหาคืออยู่กับสังคมโลกมีแต่ความสุขใจ สังคมโลกมีความสุข มันมีความสุขแค่ไหน เวลาสุขเจือด้วยอามิส คำว่า “สุขเจือด้วยอามิส” เงินทองทั้งนั้นนะ เอาเงินทองซื้อมา ต้องเอาสิ่งใด ธุรกิจบริการ เราต้องไปแสวงหามา

เราไปวัดไปวาของเรา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เคนจกรรม นั่งสมาธิภาวนาขึ้นมา ตัวเบา เคนลอยไปหมดเลย มันมาจากไหน มันมาจากไหน ก็มันมาจากชีวิตของเรา มันมาจากหัวใจ

กัน ความถนัดคือการสร้างมาๆ ความสร้างมาคือความชอบ จริตนิสัย เวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์ ขึ้นมาก็มีความถนัดแตกต่างกันไป

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เราจะมาประพฤติปฏิบัติของเรานั้นก็เป็นมัชฌิมาปฏิปทา ความพอใจ ความสมดุคความพอดีของใจของเรา ความพอดี ความสมดุคของใจของเรา เราก็ต้องค้นคว้าหาของเรา เราไม่ต้องไปเทียบเคียงใคร เวลาฟังธรรมะๆ ฟังธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ใครแสดงธรรมก็แล้วแต่ ในสมัยพุทธกาลนี้เป็นธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ถ้าครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติขึ้นมา สาธุ เป็นคติธรรม เป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างที่ดี แต่เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราจะเอาวัตรแบบอย่างอย่างนั้นว่าเป็นของเราไม่ได้ มันต้องเป็นของเราเป็นปัจจุบัน มันต้องเป็นของเราจริงๆ ใจ ถ้าเป็นศีลก็ต้องเป็นศีลของเรา เป็นสมาธิก็เป็นสมาธิของเรา ถ้าเป็นปัญญาก็เป็นปัญญาของเรา ถ้าเป็นของเรา เราได้รับรสไว้ รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง รสของสติ สติมันมีระลึกได้ หูตาแจ่มแจ้ง ระลึกได้ โอ้! เมื่อก็กลิ้มไป เห็นไหม สติชัดเจน สติของเรา มีสมาธิ อู้ฮู! มีความสุข ลอยไป ใครเดินจงกรมแล้วถ้ามันลงมันจะเป็นอย่างนั้น เดินจงกรมไปเหมือนลอยไปลอยมา คนเหมือนเหาะได้ แหม! มันมีความสุขนะ เขาไปหมดเลยนะ แล้วถ้าเกิดปัญญาขึ้นมา ปัญญาเกิดจากสัมมาสมาธิ มันแยกมันแยะของมัน มันพิจารณาของมันนะ เราจะเข้าใจเลยว่าภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนาใจ

การศึกษาปริยัตินะ สำคัญมาก เราก็เห็นประโยชน์ของมันเหมือนกัน การศึกษาในภาคปริยัติ การทรงจำธรรมวินัย แต่ถ้ามันปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา แล้วถ้าเกิดภาวนามยปัญญา ปัญญาที่มันรู้แจ้ง ปัญญาที่มันสมดุค ปัญญาที่มันมัชฌิมาปฏิปทา ปัญญาที่มันพอดี ไม่อึดติดกิลมถานุโยค ไม่กามสุขัลลิกานุโยค ปัญญาสมดุคของมันที่เป็นมรรค เวลามรรคมันเคลื่อน ปัญญามันเคลื่อน เวลามันเคลื่อนไป คูสิ ครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติมาท่านบอก โอ้โฮ! ปัญญามันหมุนๆ มันหมุนด้วยญาณวิถิ มันหมุนด้วยคุณสมบัติของมัน ในหัวใจมันหมุน

ถ้ามันไม่มีมรรคมันจะมีผลได้อย่างไร ถ้าไม่มีอาสวัคชญาณ ไม่มีสิ่งใดไปชำระกิเลส มันชำระได้อย่างไร ไม่มีสิ่งใดไปทำลายกิเลส กิเลสมันจะหลุดออกไปจากใจได้อย่างไร ไม่มีสิ่งใดจับเคลื่อน มันจะเป็นไปได้ได้อย่างไร มันมีของมันนะ เวลาภาวนามยปัญญามันเกิดขึ้น เกิดญาณวิถิ รู้แจ้งในหัวใจ มันสำรอกมันคายของมันเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป บุคคล ๔ คู่ นี่ไง บุคคล ๔ คู่

โศคาปัตติมรรค โศคาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล
อรหัตตมรรค อรหัตตผล พอเสร็จไปแล้วสมณะ ๔ สมณะที่ ๑ สมณะที่ ๒ สมณะที่ ๓ สมณะที่ ๔
เราก็อยากเป็นอย่างนั้น เราก็ต้องการเป็นอย่างนั้น การเป็นอย่างนั้น เราถึงมาชวนชวายนี่ เรา
ชวนชวายนี่ เรามีสติปัญญาขึ้นมา เรามาชวนชวายนี่

เราได้เสียดสละมันก็เป็นทาน เป็นวัตถุ แต่เวลาเราปฏิบัติขึ้นมา เราปฏิบัติของค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาใครปฏิบัตินะ เวลาทุกข์เวลาอยากขึ้นมา เวลากิเลสมันยุมันแห่ขึ้นมา
เราไม่เห็นได้สิ่งใดเลย ไม่เห็นได้สิ่งใดเลย เราแอบเหงื่อต่างน้ำกว่าจะได้บังจายมาเพื่อจะแลกเป็น
วัตถุนี้มาเสียดสละ เราเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา เราก็ทำงานเหมือนกัน เราทำงานเหมือนกัน เรา
ทำงานของของค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เราเอาร่างกายเอาจิตใจของเราของของค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า มันจะไม่เป็นบุญที่ไหน มันเป็นบุญอยู่แล้ว ทาน ศีล ภาวนา

การภาวนานี้สุดยอด การภาวนา เห็นไหม เราอยากฉลาด อยากจะมีความสุข อยากจะ
ประสบความสำเร็จ แล้วประสบความสำเร็จ สิ่งที่เป็นสมบัติสาธารณะ สมบัติพลัดกันชม กับ
สมบัติจริงๆ สมบัติของเรา มันเกิดขึ้นที่หัวใจ มันอยู่ที่หัวใจ มันไปกับหัวใจดวงนี้ ไม่ต้องมีใคร
มาอ่อนวอน มารับรอง มาทำสิ่งใดทั้งสิ้น มันเป็นปัจเจกจัดตั้ง เป็นสันติวิถีโลกกลางหัวใจดวงนี้ มัน
เป็นสมบัติของเราจริงๆ ใจ

ถ้าเป็นสมบัติจริงๆ มันจะเข้าใจ เข้าใจว่า ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดว่าเป็นญาณวิถีที่มัน
เข้าไปชำระล้าง มันที่เป็นจักร เป็นธรรมจักรที่เข้าไปชำระล้างกิเลส มันอยู่ที่ไหน มันก็อยู่ที่หัวใจ
ของเราไง มันเกิดขึ้นจากการเพียรพยายาม มีสติ มีปัญญา มีเจตนา มีการกระทำ แล้วมันมีอยู่
จริง มันมีอยู่จริงที่ไหน มีอยู่จริงก็พิสูจน์ได้ ทุกข์ในหัวใจเราใจ ย้อนกลับมา ทุกข์ใหม่ ทุกข์เป็น
อริยสัจ ทุกข์เกิดขึ้น ทุกข์ตั้งอยู่ ทุกข์ดับไป ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ วิธีการ
ดับทุกข์ ครูบาอาจารย์ท่านสอนวิธีการดับทุกข์ วิธีการฆ่ากิเลส วิธีการชนะตนเอง เอวัง